

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

Datum
3 februari 2021
Kenmerk
TFI/U202100049
Lbr. 21/009
Telefoon
070-373 83 93
Bijlage(n)
-

Onderwerp
Start consultatie herijking gemeentefonds

Samenvatting

Het ministerie van BZK heeft op 2 februari 2021 de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) gevraagd om advies te geven over het voorstel van de fondsbeheerders voor de nieuwe verdeling van het gemeentefonds per 2023. Met het indienen van deze adviesaanvraag, zijn ook de voorlopige uitkomsten van de verdeling voor individuele gemeenten bekend gemaakt.

Na weging van het advies van de ROB zullen de fondsbeheerders ook de VNG consulteren. Het besluit tot invoering van de nieuwe verdeling zal door het huidige demissionaire kabinet, net als andere besluiten met betrekking tot de inrichting van de financiële verhouding, aan het nieuwe kabinet worden gelaten.

Met deze ledenbrief informeren wij u hoe de consultatiefase voor gemeenten eruit komt te zien, hoe en wanneer u daar zelf in kunt bijdragen en hoe het uitgangspunt van de VNG, dat de financiële positie van gemeenten substantieel verbeterd moet worden voordat een nieuwe verdeling ingevoerd kan worden, betrokken wordt in de consultatie en in onze inzet richting een nieuw kabinet.

Aan de leden

Datum

3 februari 2021

Kenmerk

TFI/U202100049

Lbr. 21/009

Telefoonnummer

070-373 83 93

Bijlage(n)

-

Onderwerp

Start consultatie herijking gemeentefonds

Geacht college en gemeenteraad,

Het ministerie van BZK heeft op 2 februari 2021 de Raad voor het Openbaar Bestuur gevraagd om advies te geven over het voorstel van de fondsbeheerders voor de nieuwe verdeling van het gemeentefonds per 2023¹. Met het indienen van deze adviesaanvraag, zijn ook de voorlopige uitkomsten van de verdeling voor individuele gemeenten bekend gemaakt.

Het verdeelvoorstel is volgens de fondsbeheerders een verbetering ten opzichte van de huidige verdeling, maar zij constateren ook dat de nieuwe verdeling geen oplossing is voor alle knelpunten in de financiële verhouding. De ROB is gevraagd om daarop en op enkele specifieke punten te reflecteren.

Na weging van het advies van de ROB zullen de fondsbeheerders ook de VNG consulteren. Het besluit tot invoering van de nieuwe verdeling wordt door het huidige demissionaire kabinet, net als andere besluiten met betrekking tot de inrichting van de financiële verhouding, aan het nieuwe kabinet gelaten.

Met deze ledenbrief informeren wij u hoe de consultatiefase voor gemeenten eruit komt te zien en hoe en wanneer u daar zelf in kunt bijdragen. Het uitgangspunt van de VNG is helder: ook wij willen zo snel mogelijk overgaan tot een nieuwe betere verdeling, maar de financiële positie van gemeenten moet substantieel verbeterd worden voordat een nieuwe verdeling ingevoerd kan worden. Een herverdeling van grote tekorten brengt gemeenten geen stap verder. In deze ledenbrief leest u ook hoe dat uitgangspunt betrokken wordt in de consultatie en in onze inzet richting een nieuw kabinet.

¹ Zie:

https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z02143&did=2021D04698

Achtergrond en aanleiding van de herijking

De afgelopen jaren is door de VNG en individuele gemeenten op verschillende momenten gepleit voor aanpassing van de verdeelmodellen van het gemeentefonds. De huidige verdeling van het sociaal domein is immers gemaakt op basis van cijfers van voor de decentralisaties. Al bij invoering in 2015 was duidelijk dat ze op zeker moment herzien moeten worden. Ook de andere knelpunten die de herijking beoogt op te lossen kennen een meerjarige voorgeschiedenis. Gemeenten hebben de VNG dan ook opgeroepen om de verdeelmodellen sociaal domein zo snel mogelijk aan te passen. In de zomer van 2018 kondigden de fondsbeheerders daarom aan de verdeelmodellen van het gemeentefonds te herzien.

Op de algemene ledenvergadering in september 2020 gaven gemeenten duidelijk aan dat een herverdeling van het gemeentefonds geen oplossing biedt voor de financiële problemen bij gemeenten zolang de omvang van het gemeentefonds onvoldoende is. Het uitgangspunt van de VNG is dan ook helder: de omvang van het gemeentefonds moet groter voordat een nieuwe verdeling ingevoerd kan worden. Zonder gelijktijdige vergroting van de omvang dreigt dit een herverdeling van grote tekorten te worden.

Het kabinet kon (of wilde) de koek niet vergroten. Vanwege de nog lopende gesprekken over de tekorten van gemeenten op jeugd heeft het kabinet dan ook besloten de invoering van de nieuwe verdeling aan het volgende kabinet te laten. Daarom heeft de minister van BZK in december 2020 aangegeven dat de invoering van de nieuwe verdeling opschuift naar 1 januari 2023².

Hoe ziet het vervolgproces eruit?

De VNG bereidt zich voor op de formatie van het nieuwe kabinet. Het is van groot belang dat er goede afspraken gemaakt worden voor gemeenten. Daaronder valt ook het structureel op orde brengen van de gemeentelijke financiën. Meer informatie hierover is te lezen op de [VNG-website](#).

We willen ook een goede consultatie voeren over de verdeling van het gemeentefonds. Nu de besluitvorming aan het nieuwe kabinet wordt gelaten, wil de VNG de uitkomsten van de consultatie inbrengen in de kabinetsformatie. Wanneer een nieuw kabinet besluit 'de koek' te vergroten, wil de VNG ook het gesprek met de leden over de uitkomsten van de verdeling afgerond hebben. De komende maanden organiseren we daarom een informatie- en consultatietraject, waarin alle gemeenten ambtelijk en bestuurlijk de gelegenheid hebben om hun reactie te geven. Daarover leest u verderop in deze ledenbrief meer.

Hoe kunt u input leveren?

De consultatie van gemeenten over de nieuwe verdeling van het gemeentefonds zal getraptd plaatsvinden. Terwijl de ROB haar advies voorbereidt, organiseert de VNG diverse informatieve bijeenkomsten waarin BZK uitleg geeft over het verdeelvoorstel. De VNG licht daar ook toe hoe zij geacteerd heeft in het traject van de herijking. Deze bijeenkomsten zijn bedoeld voor gemeenteambtenaren en vinden online plaats. Vervolgens, wanneer de adviesaanvraag aan de ROB is afgerond, en ook de VNG om advies wordt gevraagd, zal de VNG via online bijeenkomsten gemeentebestuurders consulteren. Daarover wordt u geïnformeerd in een volgende ledenbrief.

² Zie: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/12/07/kamerbrief-over-stand-van-zaken-en-vervolg-herijking-gemeentefonds-en-financiele-verhoudingen-provincies>

Samenvattend ziet het proces van de herijking er momenteel als volgt uit:

- 2 februari 2021: BZK vraagt ROB om advies: individuele gegevens gemeenten bekend
- Februari en maart: Informatiesessies over uitkomsten herijking
- Maart: Bestuurlijke consultatie VNG
- April: VNG advies nieuwe verdeling algemene uitkering gemeentefonds.

Informatieve bijeenkomsten voor ambtenaren

VNG en BZK organiseren informatieve online bijeenkomsten met verschillende thema's:

- **Algemene informatiesessie Herijking Gemeentefonds** waarin uitleg en toelichting wordt gegeven op de verdeelmodellen klassiek domein en sociaal domein. Deze vinden plaats op:
 - Vrijdag 19 februari: van 9:30u tot 11:00u en ook van 13:00u tot 14:30u
 - Dinsdag 23 februari: van 9:30u tot 11:00u en ook van 13:00u tot 14:30u
 - Woensdag 24 februari: van 9:30u tot 11:00u en ook van 13:00u tot 14:30u
 - Maandag 1 maart: van 9:30u tot 11:00u en ook van 13:00u tot 14:30u
 - Woensdag 3 maart: van 13:00u tot 14:30u

Daarnaast worden enkele sessies in samenwerking met de provinciale afdelingen van de VNG georganiseerd. Deze richten zich op ambtenaren uit de betreffende provincies.

- **Informatiesessie Verdeling Beschermd Wonen** waarin dieper wordt ingegaan op het nieuwe objectieve model voor beschermd wonen en de uitwerking van de financiële randvoorwaarden. Deze bijeenkomsten vinden plaats op:
 - Donderdag 25 februari: van 9:30u tot 11:00u
 - Dinsdag 2 maart: van 9:30u tot 11:00u
 - Woensdag 3 maart: van 9:30u tot 11:00u
 - Donderdag 11 maart: van 9:30u tot 11:00u
- **Informatiesessie Inkomstenverevening** waarin wordt ingegaan op het voorstel van BZK om in de nieuwe verdeling rekening te houden met de eigen inkomsten van gemeenten. Deze bijeenkomsten worden gehouden op:
 - Donderdag 25 februari: van 13:00u tot 14:30u
 - Dinsdag 2 maart: van 13:00u tot 14:30u
- **Technische verdiepingssessie** waarin financieel specialisten zich samen met de bureaus die het herijkingsonderzoek hebben uitgevoerd kunnen verdiepen in details van de techniek van de verdeling. Deze vinden plaats op:
 - Sociaal domein (met onderzoeksbureau AEF):
 - Donderdag 4 maart: van 9:30u tot 11:00u en ook van 13:00u tot 14:30u
 - Klassiek domein (met onderzoeksbureau Cebeon):
 - Maandag 8 maart: van 9:30u tot 11:00u en ook van 13:00u tot 14:30u

U dient zich van tevoren in te schrijven voor deze bijeenkomsten. Er geldt namelijk een maximum aantal deelnemers per sessie. U kunt zich inschrijven via [de VNG-website](#). Bij grote belangstelling kunnen extra bijeenkomsten worden georganiseerd.

Consultatiebijeenkomsten voor bestuurders

Zodra de ROB advies heeft gegeven aan BZK, zal het ministerie ook de VNG om advies vragen. De VNG vindt het belangrijk dat alle gemeenten de mogelijkheid hebben om een bijdrage te leveren aan deze reactie. Daarom willen wij graag samen met voor- en nadeelgemeenten het gevoerde proces en de inhoud bespreken, zodat we tot een gedegen en gedragen reactie kunnen komen.

De VNG zal het nieuwe verdeelmodel beoordelen op de wijze waarop het model door de fondsbeheerders is uitgewerkt en op de financiële consequenties voor gemeenten.

Aandachtspunten daarbij zijn de uitgangspunten van de herverdeling zoals deze vooraf zijn vastgesteld, de mogelijke uitschieters en bijzonderheden in de financiële consequenties voor gemeenten en regio's.

De tweede stap van de consultatiefase zal bestaan uit een serie online bijeenkomsten om gemeentebestuurders te consulteren. Deze stap volgt op de informatieve bijeenkomsten voor ambtenaren. Deze consultatiebijeenkomsten voor bestuurders worden binnenkort ingepland, als bekend is wanneer de reactie van de ROB te verwachten is. De VNG zal gemeenten actief informeren en uitnodigen voor deze consultatiebijeenkomsten.

Als u naar aanleiding van deze ledenbrief vragen heeft aan de VNG over de herijking gemeentefonds, kunt u daarover contact opnemen via verdelen@vng.nl.

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized initial 'L' followed by a horizontal line.

Mr L.K. Geluk
Algemeen directeur